

Воронюк Євгенія В.

Викладач кафедри міжнародних економічних відносин
ХНЕУ ім. Семена Кузнеця
проспект Науки 9-А, Харків, Україна
e-mail: yevheniya.voronyuk@hneu.net
ORCID: 0000-0002-1635-7421

Сатушева Карина В.

к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин
ХНЕУ ім. Семена Кузнеця
проспект Науки 9-А, Харків, Україна
e-mail: satusheva0605@ukr.net
ORCID: 0000-0002-6155-0490

СВІТОВИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ЕТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ В ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Voroniuk Yevheniia

Lecturer of the department of International Economic Relations
Simon Kuznets KHNUE
Nauki avenue, 9A, Kharkiv, Ukraine
e-mail: yevheniya.voronyuk@hneu.net
ORCID: 0000-0002-1635-7421

Satusheva Karyna

Ph.D. assistant professor of the department of International Economic Relations
Simon Kuznets KHNUE
Nauki avenue, 9A, Kharkiv, Ukraine
e-mail: satusheva0605@ukr.net
ORCID: 0000-0002-6155-0490

GLOBAL EXPERIENCE OF IMPLEMENTATION OF ETHICAL PRINCIPLES IN THE ORGANIZATION OF ECONOMIC SECURITY OF BUSINESS ACTIVITIES

Анотація. Сучасність сформувала нові вимоги до підприємницької діяльності зокрема в частині організації її економічної безпеки. Доволі довго ділова етика залишалась лише теоретичною концепцією, практична значущість якої була недооцінена. Після прийняття у 2015 році Цілей сталого розвитку Організацією Об'єднаних Націй, суттєво змінилось розуміння важливості і необхідності дотримання бізнесом етичних принципів в своїй діяльності. В статті досліджені ключові етичні принципи підприємницької діяльності та їх взаємозв'язок із організацією економічної безпеки підприємницької діяльності, розглянуто необхідність інтеграції етичних принципів в бізнес-процеси з метою мінімізації ризиків і забезпечення довгострокового сталого розвитку. В роботі представлено огляд світових брендів, які демонструють успішну реалізацію етичних принципів в організації їх економічної безпеки. Для відображення їх діяльності в цьому напрямку авторами досліджено приклади компаній із різних сфер діяльності з метою підкреслити методи, які вони використовують для управління соціальною відповідальністю та корпоративною етикою. Крім того в дослідженні наведені ризики і загрози для економічної безпеки підприємницької діяльності, які пов'язані із недотриманням або порушенням етичних принципів. Для досягнення поставленої мети автори визначили розуміння того, як етичні принципи сприяють економічній безпеці підприємницької діяльності за рахунок не тільки дотримання встановлених законів, норм, правил і стандартів а також формування позитивного іміджу бізнесу більш привабливого для інвесторів.

Дослідження підкреслює актуальність реалізації етичних принципів в організації економічної безпеки бізнесу особливо в умовах сучасного глобалізованого суспільства, однією із характеристик якого виступає підвищення прозорості і темпів розповсюдження інформації. В роботі акцентовано увагу на взаємодії між етичними принципами та економічною безпекою підприємницької діяльності, яка ґрунтується на тому, що реалізація етичних принципів сприяє соціальній відповідальності бізнесу та виконує функцію інструменту для мінімізації ризиків і забезпеченні стабільності функціонування у довгостроковій перспективі.

Ключові слова: економічна безпека, етичні принципи, підприємницька діяльність, бізнес, етика бізнесу, соціальна відповідальність, корпоративна соціальна відповідальність

Abstract. The present era has set forth new demands for entrepreneurial activities, particularly concerning the organization of economic security. Business ethics, once relegated to a theoretical concept, saw its practical significance underestimated for quite some time. Following the adoption of the Sustainable Development Goals by the United Nations in 2015, there has been a significant shift in understanding the importance and necessity of businesses adhering to ethical principles in their operations. This article explores key ethical principles in entrepreneurial activities and their interconnection with the organization of economic security in entrepreneurship. It emphasizes the need for integrating ethical principles into business processes to minimize risks and ensure long-term sustainable development.

The paper provides a survey of global brands that successfully implement ethical principles in ensuring their economic security. To illustrate their activities in this direction, the authors investigate examples from various industries, highlighting the methods used for managing social responsibility and corporate ethics. Additionally, the research presents risks and threats to the economic security of entrepreneurial activities associated with non-compliance or violation of ethical principles.

To achieve the stated goal, the authors identify an understanding of how ethical principles contribute to the economic security of entrepreneurial activities, not only through compliance with established laws, norms, rules, and standards but also by shaping a positive business image more attractive to investors.

The study underscores the relevance of implementing ethical principles in organizing the economic security of businesses, especially in the conditions of contemporary globalized society, characterized by increased transparency and the rapid dissemination of information. The work focuses on the interaction between ethical principles and the economic security of entrepreneurial activities, asserting that the implementation of ethical principles promotes business social responsibility and serves as a tool for risk minimization and ensuring stability in the long term.

Key words: economic security, ethical principles, entrepreneurial activities, business, business ethics, social responsibility, corporate social responsibility.

JEL codes: L21, M14, M21.

Постановка проблеми. Зважаючи на надзвичайну важливість організації економічної безпеки підприємницької діяльності в сучасному світі та її взаємозв'язок із етичними принципами, питання їх реалізації в економічній безпеці компанії мають важливе значення. Незважаючи на те, що саме по собі порушення етичних принципів не відносить до адміністративної і кримінальної відповідальності а має більш епістемічне коріння, воно призводить до реальних наслідків і фінансових втрат для компаній.

Аналіз досліджень і публікацій. На нашу думку огляд досліджень та публікацій необхідно почати із того, що використані в тексті поняття «підприємницька

діяльність», «бізнес» «компанії» є тотожними. Це підтверджується визначенням наведеним у Великій українській енциклопедії (Булатова О. В., Гоць А. А. 2021): «(англ. business — справа, заняття, від давньоангл. bisignisse — турбота) — ініціативна економічна діяльність, багатопрофільна ініціативна економічна діяльність, що має ризиковий характер і спрямована на отримання економічної вигоди (прибутку, доходу).» В тій же енциклопедії поняття «підприємницька діяльність» трактується як «самостійна, ініціативна, систематична на власний ризик діяльність суб'єкта з виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг і заняття торгівлею з метою одержання прибутку».

Проведений історичний огляд наукової літератури дозволяє відзначити вклад таких авторів як: Richard T., D. George (1999) та P. Madsen та Jay M. Shafritz (1990) в дослідженні питань бізнес етики, саме їх наукові напрацювання демонструють, що бізнес етика постає ключовою складовою формування взаємовідносин у суспільстві.

В свою чергу Manuel Velaskes (1982) розглядав бізнес-етику як моральні та етичні аспекти всередині корпоративного середовища. Досліджуючі етичні принципи неможливо не відзначити вклад P. Druker (1981, 1985) наукова думка якого суттєво вплинула на формування сучасного розуміння концепту «філософії бізнесу» за рахунок підкреслення важливості цілей, стратегічного управління та уваги до співробітників в їх розвитку як ключових аспектах менеджменту.

Процес здійснення підприємницької діяльності не зосереджується безпосередньо на внутрішньому бізнес-середовищі а розповсюджується на різних зовнішніх суб'єктів. Саме ці відносини постають драйверами та джерелами ризиків і загроз для бізнесу. Abosag Ibrahim, Yen A. Dorothy, Barnes R. Bradley (2016). В своїй роботі «What is Dark about the Dark-Side of Business Relationships?» досліджують питання етики взаємовідносин бізнесу із різними економічними агентами.

Окрім зарубіжних вчених в питаннях дослідження етики бізнесу вагомий вклад внесли і вітчизняні вчені. Зокрема Н. Статінова та С. Радченко () сформулювали наукову думку про взаємовідносини між суб'єктами підприємницької діяльності регулюються сукупністю правил і норм які і уявляють собою етику бізнесу.

В роботі своїй роботі М. Чепелюк (2020) акцентує увагу на тому, що «бізнес-культуру можна розглядати або як широке поняття, або як вузьконаправлене визначення бізнес-етики. У першому випадку бізнес-культура включає в себе складні системи взаємовідносин на підприємствах і між ними. У випадку бізнес-етики — це дотримання норм і правил, які за змістом є не більше, ніж умовностями. ... бізнес-культуру можна розглядати як корпоративну культуру певного підприємства або сукупність культурних норм і цінностей окремого регіону, країни або сучасного світу. Серед складових бізнес-етики можуть бути: підтримання та заохочення висловлення різних точок зору на проблеми; чесність у міжособистісних стосунках і по відношенню до контрагентів; добросовісне виконання зобов'язань та обов'язків відповідно до нормативних документів і договірних відносин; повага та гуманність до старших, працівників нижчого професійного рівня тощо; неприпустимість хабарництва, шахрайства, зверхнього та грубого ставлення, а також розпалення конфліктів тощо.».

Економічна безпека підприємницької діяльності, як поняття багатогранне досліджувалось багатьма вченими. Слід відзначити що цей напрям більш популярний на вітчизняному науковому просторі. Тоді, як в іноземній науковій літературі ризику і загрози для підприємницької діяльності досліджуються в сфері ризик-менеджменту, а поняття економічної безпеки частіше використовується для опису економічного методу забезпечення національної безпеки.

Розглядаючи етику, як концепцію правильної та неправильної поведінки яка виходить із моральних норм та норм поведінки людини і суспільства, що за своєю суттю є частиною особого психологічного стану особистості, доцільно звернутись до попередніх досліджень проведених авторами Воронюк Є. і Сатушева К. (2022), в якому визначено, що психологічний стан співробітників має суттєвий вплив на якість виконання ними робочих завдань. Відповідно ми можемо говорити, про те що психологічний стан співробітника відіграє важливу роль в процесі використання ним етичних принципів, що особливо важливо для співробітників пов'язаних із організацією економічної безпеки підприємства.

Методика дослідження. Методологічний підхід, реалізований у цій роботі, є процес класичного дослідження смислів базових понять з допомогою наукових джерел літератури, і розкриття проблематики, за допомогою фіксації спостережень авторів, які завершуються спробою синтезу етичних проблем з одного боку та завдань економічної безпеки підприємницької діяльності з іншого.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Розуміння етичних принципів в бізнесі еволюціонувало з моменту виникнення концепції ділової етики в 60-х роках минулого сторіччя. Аналіз існуючих досліджень та публікацій продемонстрував, що проблематика реалізації етичних принципів в організації економічної безпеки підприємницької діяльності не висвітлено, оскільки автори більше зосереджували увагу на визначенні сутності та особливостей етики в бізнесі та дослідженню питань економічної безпеки окремо один від одного.

Метою статті є дослідження взаємозв'язку між реалізацією етичних принципів та організацією економічної безпеки підприємницької діяльності в Україні та світі.

Виклад основного матеріалу. Існування фундаментального рівня довіри між споживачами та бізнесом потребує уваги до дотримання етичних принципів представниками бізнес-суспільства. В умовах становлення концепції «Індустрія 5.0» питання ділової етики та економічної безпеки підприємницької діяльності набуває нових рис. Це обумовлено розвитком технологій який дозволяє підвищувати прозорість бізнес процесів.

В сучасному цифровому суспільстві інформація розповсюджується дуже швидко, особливо негативна інформація. В таких умовах порушення чи недотримання етичних принципів компанією буде широко відомо і може нанести непоправну шкоду її репутації.

Огляд літератури демонструє, що поняття етики здебільшого зводиться до рамок стандартної моделі добра і зла, проте дослідження безпосередньо бізнес-етики доводить, що вона розширює межі цієї моделі через прояв дуальності, яка проявляється в тому, що етичні принципи в загальному вигляді стосуються підприємства, або бізнесу і одночасно стосуються кожного співробітника. Відповідно, якщо один із співробітників не дотримується якогось етичного принципу цей негативний вплив відчуває все підприємство. Світова практика дозволяє визначити ключові етичні принципи підприємницької діяльності:

правдивість та чесність бізнес-поведінки — полягає в зобов'язанні правдивої, чесною та відповідальною поведінки кожного співробітника окремо та бізнесу загалом у взаємовідносинах між співробітниками, партнерами, контрагентами, споживачами, урядом та суспільством в цілому;

відповідальність — визначає необхідність нести відповідальність за свої слова, дії та їх наслідки перед усіма зацікавленими сторонами від співробітників до громадськості;

справедливість та рівність — відзначає неприпустимість будь-яких форм дискримінації в процесі здійснення підприємницької діяльності;

добросесність та інтегритет — декларує зобов'язання всіх учасників підприємницької діяльності діяти у відповідності до обґрунтованої системою людських цінностей етики;

урахування інтересів стейкхолдерів — здійснення підприємницької діяльності має враховувати потреби всіх груп стейкхолдерів від співробітників і акціонерів до суспільства в цілому;

екологічність — турбота про навколишнє середовище є актуальною потребою сучасності, відповідальне ставлення бізнесу до цілей сталого розвитку є запорукою сталого майбутнього.

Здійснення підприємницької діяльності за цими принципами є обов'язковим для бізнес-середовища, яке вважає себе розвиненим. Наведені етичні принципи являють собою «кодекс поведінки», зібранням норм моралі, які керуються всі учасники процесу здійснення підприємницької діяльності в незалежності від посади, яку вони обіймають. Від того, наскільки всі без виключення співробітники підприємства будуть керуватись етичними принципами при виконанні бізнес-процесів залежить успіх та репутація підприємства на ринку, що дає такі переваги, як:

загальне зростання бренду через посилення його позитивного впізнання;

підвищення довіри споживачів, партнерів та контрагентів до товарів і послуг підприємства;

розширення клієнтської бази;

залучення співробітників із вищим рівнем кваліфікації;

підвищення рівня інвестиційної привабливості бізнесу.

Проте етичні принципи організації економічної безпеки підприємницької діяльності хоча і оснований на загальних етичних принципах мають свій специфічний характер, що можна прослідкувати на прикладах всесвітньо відомих компаній (табл. 1).

Організація економічної безпеки спрямована на прогнозування можливих ризиків для діяльності і розвитку компанії з метою зниження їх впливу. Репутаційні ризики, ризики пов'язані із порушеннями цілей сталого розвитку та інші, які виходять із недостатньої уваги підприємців до реалізації етичних принципів призводять до того, що компанії піддаються критиці з боку громадськості а іноді і світової спільноти, це знижує популярність бренду, відповідно і дохід від продажів товарів та надання послуг. Все це безумовно знижує і загальний рівень економічної безпеки підприємницької діяльності. Для того, щоб краще зрозуміти вплив неякісної реалізації етичних принципів в організації економічної безпеки підприємницької діяльності доцільно дослідити досвід відомих компаній, які зіштовхнулись із критикою в свою адресу з цього приводу (табл. 2).

Таблиця 1

**СВІТОВИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ЕТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ
В ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

№	Назва компанії	Шлях реалізації етичних принципів в організації економічної безпеки	Результат
1.	Unilever	1. Інтеграція принципів сталого розвитку в бізнес-модель. 2. Зниження екологічного впливу і підтримка соціальних програм. 3. Підтримка справедливої праці.	Підвищення рівня економічної безпеки за рахунок зниження екологічного впливу і підтримки соціальних програм.
2.	Patagonia	1. Реалізація принципу споживчої відповідальності через випуск продукції що спрямована на довгострокове використання, ремонт та переробку. 2. Формування етичного бренду.	Втілення програми про переробки продукції створює екологічний та етичний бренд, що сприяє розширенню клієнтської бази і зниженню ризиків для економічної безпеки
3.	Novo Nordisk	1. Стимулювання дослідницької активності через довгострокові інвестиції. 2. Підтримка соціальних програм із доступності ліків. 3. Ведення та оприлюднення ESG звітності.	Постійний вклад в розвиток підтримує і розвиває дохідність бізнесу, що дає можливість підтримувати соціальні програми із забезпечення доступності ліків для нужденних, що підтримує добру репутацію компанії і підвищує рівень її економічної безпеки
4.	Natura	1. Реалізація принципу інноваційності при досягненні сталого розвитку через дефостерізацію та екологічне управління ресурсами в сільському господарстві. 2. Залученість в соціальні програми.	Боротьба с дефорестацією спонукає до пошуку і втіленню інновацій в сфері сталого ведення сільського господарства, що створює конкурентні переваги, через залучення до соціальних програм місцевої громадськості.
5.	TOMS	1. Благодійна модель бізнесу	1. Програма «Одна пара взуття — одна пара дитячого взуття» підвищує репутацію бренду через допомогу нужденним.

Джерело: складено автором на основі [10, 11, 12, 13, 14]

Таблиця 2

ДОСВІД КОМПАНІЙ, ЯКІ ПОРУШИЛИ ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ

№	Назва компанії	Порушення реалізації етичних принципів в організації економічної безпеки — предмет обвинувачення	Результат
1.	Golden Agri-Resources (GAR)	Діяльність компанії в Індонезії та Ліберії налічує добре задокументовані звинувачення у вирубці лісів, захопленні землі та порушеннях прав людини. Лише у 2018 році GAR та її дочірні компанії були звинувачені в очищенні зникаючих місць проживання шимпанзе, створенні тінювих компаній для продовження руйнівних операцій та нехтуванні рекомендаціями Крутлого столу щодо стійкого виробництва пальмової олії.	Вилучення компанії з індексу сталого розвитку Dow Jones в 2019 році. Виключення компанії зі списку Азіатсько-Тихоокеанського індексу стійкості після арештів керівників за хабарництво та корупцію.

№	Назва компанії	Порушення реалізації етичних принципів в організації економічної безпеки — предмет обвинувачення	Результат
2.	Volkswagen	Компанія визнала, що у 2015 році використовувала програмне забезпечення для маніпуляції тестами на викиди шкідливих речовин у автомобілях із дизельними двигунами. Це дозволяло їм забезпечувати нижчі показники викидів під час тестів, ніж у реальних умовах експлуатації.	Збитки від порушення етичних принципів складають до 14,7 мільярда доларів на врегулювання звинувачень.
3.	Facebook / Cambridge Analytica	Компанія Facebook була звинувачена у витоку даних своїх користувачів через Cambridge Analytica без їхньої згоди у 2019 році. Ця компанія використовувала ці дані для створення персональних політичних рекламних кампаній.	Американські регулятори схвалили рекордну сумму врегулювання на 5 мільярдів доларів проти Facebook через Cambridge Analytica.
4.	Wells Fargo	Найбільший американський банк Wells Fargo зіткнувся зі скандалом, коли з'ясувалося, що співробітники банку створювали мільйони підроблених рахунків без згоди клієнтів. Це було зроблено з метою досягнення цілей з продажу та отримання бонусів.	Виплата 3 мільярди доларів США для вирішення кримінальних і цивільних розслідувань.

Джерело: складено автором на основі [15,16,17,18].

Дослідження порушень етичних принципів компаніями сітового рівня проілюструвало, що більшість з них виходять із відсутності епістемічної відповідальності співробітників. По суті, організація економічної безпеки підприємницької діяльності спрямована на запобігання фінансових втрат компаній від необхідних заходів. Сучасність, яка характеризується швидкими темпами розповсюдження інформації вимагає від суб'єктів підприємницької діяльності більш уважної уваги до відстеження реалізації етичних принципів в організації економічної безпеки.

Висновки. Проведене дослідження демонструє, що етичні принципи за своєю суттю не є економічними чи фінансовими, проте їх порушення або недотримання призводить до суттєвого зниження рівня економічної безпеки підприємницької діяльності.

Узагальнення світового досвіду з реалізації етичних принципів економічної безпеки підприємницької діяльності дає можливість стверджувати що існує щільний зв'язок між етикою бізнесу і його економічною безпекою, який проявляється в формуванні і підтриманні репутації компанії, залученні додаткового інвестування, утриманні і розширенню клієнтської бази. За результатами проведеного дослідження можна виділити наступні аспекти реалізації етичних принципів в організації економічної безпеки підприємницької діяльності:

дотримання і реалізація етичних принципів здійснення підприємницької діяльності дозволяє нівелювати репутаційні ризики. Доведено, що компанії, які долучаються до всесвітнього тренду ведення сталого і етичного бізнесу відчують більшу підтримку з боку громадськості і споживачів;

інтеграція етичних принципів в стратегію розвитку бізнесу підвищують фінансову ефективність підприємницької діяльності з рахунок підвищення інвестиційної привабливості;

управління соціальними і екологічними аспектами підприємницької діяльності, зокрема підтримка соціальних проектів, подання ESG звітності розвивають екологічність, прозорість та соціальну відповідальність бізнесу нівелюючи ризики такі як: критика діяльності з боку громадськості за порушення екології регіону; дискримінація та інші порушення прав співробітників; маніпулювання інформаційними ресурсами що підвищує рівень економічної безпеки через нівелювання наслідків репутаційних ризиків;

прозорість підприємницької діяльності, яка досягається за рахунок оприлюднення звітності щодо дотримання етичних стандартів не тільки дозволяє уникнути штрафів, що само по собі вже підвищує загальний рівень економічної безпеки підприємницької діяльності, а і додатково дозволяє посилити свої конкурентні позиції на ринку;

інвестиційна привабливість підприємницької діяльності також важлива для її економічної безпеки, світова практика з цього питання демонструє, що інвестори все більше уваги приділяють компаніям, які демонструють активну реалізацію етичних принципів.

Підводячи підсумки можна сказати, що реалізація етичних принципів має стратегічне сприяння довгостроковому підвищенню економічної безпеки підприємницької діяльності через створення якісної, екологічної і соціально відповідальної репутації бренду та посилення загальної стійкості підприємницької діяльності до змін.

Література

1. Зарічна, О. В., & Зеліч, В. В. (2022). Етика бізнесу в умовах євроінтеграції. Ефективна економіка, 2022, 8-14.
2. De George, R. T. (1999). *Business Ethics*. Prentice Hall.
3. Madsen, P., & Shafritz, J. M. (1990). *Essentials of Business Ethics*. New York, N.Y., U.S.A.: Meridian.
4. Velasquez, M. G. (1982). *Business Ethics: Concepts and Cases*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
5. Drucker, P. F. (1985). «7». *Business Purpose and Business Mission*. In *Management: Tasks, Responsibilities, Practices* (1st ed.). New York: Harper & Row.
6. Drucker, P. (1981). «What is business ethics?» *The Public Interest*, Spring, 63, 18–36.
7. Abosag, I., Yen, D., & Barnes, B. (2016). What is Dark about the Dark-Side of Business Relationships? *Industrial Marketing Management*, 55, 5–9. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2016.02.008>
8. Булатова, О. В., & Гоць, А. А. (Бізнес). Велика українська енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/Бізнес> (дата звернення: 10.02.2024).
9. Воронюк С. В., & Сатушева К. В. (2022). Вплив психологічного фактору на організаційне забезпечення економічної безпеки підприємницької діяльності. *Journal of Strategic Economic Research*, (6), 105–111.

10. Unilever. (n.d.). Planet & Society. URL: <https://www.unilever.com/planet-and-society/> (дата звернення: 13.02.2024).
11. Patagonia. (n.d.). Business Unusual. URL: <https://www.patagonia.com/business-unusual/> (дата звернення: 13.02.2024).
12. Novo Nordisk. (n.d.). Sustainable Business. URL: <https://www.novonordisk.com/sustainable-business/esg-portal.html> (дата звернення: 13.02.2024).
13. Natura. (n.d.). Our Values. URL: <https://www.naturabrasil.fr/en-us/our-values/sustainable-development/preserve-the-forest> (дата звернення: 13.02.2024).
14. TOMS. (n.d.). We're in business to improve lives. URL: <https://www.toms.com/us/impact.html> (дата звернення: 13.02.2024).
15. Fox, A. (2019, February 5). Palm Oil Giant Golden Agri-Resources Removed from Dow Jones Sustainability Index after Bribery and Corrupt . . . Friends of the Earth. Retrieved from <https://foe.org> (дата звернення: 13.02.2024).
16. United States Department of Justice. (2016, August 1). Volkswagen to spend up to \$14.7 billion to settle allegations of cheating emissions tests and deceiving customers on 2.0 liter diesel vehicles. URL: <https://www.justice.gov/opa/pr/volkswagen-spend-147-billion-settle-allegations-cheating-emissions-tests-and-deceiving> (дата звернення: 13.02.2024).
17. Amnesty International. (2021, October 11). 'The Great Hack': Cambridge Analytica is just the tip of the iceberg. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/07/the-great-hack-facebook-cambridge-analytica/> (дата звернення: 13.02.2024).
18. United States Department of Justice. (2020, February 21). Wells Fargo Agrees to Pay \$3 Billion to Resolve Criminal and Civil Investigations into Sales Practices Involving the Opening of Millions of Accounts without Customer Authorization. <https://www.justice.gov/opa/pr/wells-fargo-agrees-pay-3-billion-resolve-criminal-and-civil-investigations-sales-practices> (дата звернення: 13.02.2024).

References

1. Zarichna, O. V., & Zelich, V. V. (2022). Etika biznesu v umovakh yevrointehratsii. *Efektivna ekonomika*, 2022, 8-14. [In Ukrainian].
2. De George, R. T. (1999). *Business Ethics*. Prentice Hall.
3. Madsen, P., & Shafritz, J. M. (1990). *Essentials of Business Ethics*. New York, N.Y., U.S.A.: Meridian.
4. Velasquez, M. G. (1982). *Business Ethics: Concepts and Cases*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
5. Drucker, P. F. (1985). «7». *Business Purpose and Business Mission*. In *Management: Tasks, Responsibilities, Practices* (1st ed.). New York: Harper & Row.
6. Drucker, P. (1981). «What is business ethics?» *The Public Interest*, Spring, 63, 18–36.
7. Abosag, I., Yen, D., & Barnes, B. (2016). What is Dark about the Dark-Side of Business Relationships? *Industrial Marketing Management*, 55, 5–9. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2016.02.008>
8. Bulatova, O. V., & Hots, A. A. (Biznes). *Velyka ukrayinska entsyklopediya*. URL: <https://vue.gov.ua/Biznes> (data zvernennya: 10.02.2024). [In Ukrainian].
9. Voroniuk Ye. V., & Satusheva K. V. (2022). Vplyv psykhologichnoho faktoru na orhanizatsiyne zabezpechennya ekonomichnoyi bezpeky pidpryyemnyts'koyi diyal'nosti. *Journal of Strategic Economic Research*, (6), 105–111. [In Ukrainian].
10. Unilever. (n.d.). Planet & Society. URL: <https://www.unilever.com/planet-and-society/> (дата звернення: 13.02.2024).
11. Patagonia. (n.d.). Business Unusual. URL: <https://www.patagonia.com/business-unusual/> (дата звернення: 13.02.2024).
12. Novo Nordisk. (n.d.). Sustainable Business. URL: <https://www.novonordisk.com/sustainable-business/esg-portal.html> (дата звернення: 13.02.2024).

13.Natura. (n.d.). Our Values. URL: <https://www.naturabrasil.fr/en-us/our-values/sustainable-development/preserve-the-forest> (дата звернення: 13.02.2024).

14.TOMS. (n.d.). We're in business to improve lives. URL: <https://www.toms.com/us/impact.html> (дата звернення: 13.02.2024).

15.Fox, A. (2019, February 5). Palm Oil Giant Golden Agri-Resources Removed from Dow Jones Sustainability Index after Bribery and Corrupt . . . Friends of the Earth. Retrieved from <https://foe.org> (дата звернення: 13.02.2024).

16.United States Department of Justice. (2016, August 1). Volkswagen to spend up to \$14.7 billion to settle allegations of cheating emissions tests and deceiving customers on 2.0 liter diesel vehicles. URL: <https://www.justice.gov/opa/pr/volkswagen-spend-147-billion-settle-allegations-cheating-emissions-tests-and-deceiving> (дата звернення: 13.02.2024).

17.Amnesty International. (2021, October 11). 'The Great Hack': Cambridge Analytica is just the tip of the iceberg. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/07/the-great-hack-facebook-cambridge-analytica/> (дата звернення: 13.02.2024).

United States Department of Justice. (2020, February 21). Wells Fargo Agrees to Pay \$3 Billion to Resolve Criminal and Civil Investigations into Sales Practices Involving the Opening of Millions of Accounts without Customer Authorization. <https://www.justice.gov/opa/pr/wells-fargo-agrees-pay-3-billion-resolve-criminal-and-civil-investigations-sales-practices> (дата звернення: 13.02.2024).

Стаття надійшла до редакції 1.12.2023 р., прийнята до публікації 27.12.2023 р.

DOI 10.33111/vz_kneu.34.24.01.02.012.018

УДК 339.92

Грона Андрій

Аспірант кафедри міжнародних економічних відносин та бізнесу.
Факультет міжнародних відносин
Національний авіаційний університет
проспект Гузара Любомира, 1, Київ, Україна
e-mail: 1175069@stud.nau.edu.ua
ORCID: 0000-0002-6050-6500

КОНКУРЕНТНА ДЕВАЛЬВАЦІЯ, ЯК ГЛОБАЛЬНА ПЕРЕШКОДА УЗГОДЖЕННЮ ВАЛЮТНО-РЕГУЛЯТОРНИХ ЗАВДАНЬ

Hrona Andriy

PhD student in International Economic Relations and Business dept.
Faculty of International Relations
National Aviation University
Huzar Liubomyra avenue, 1, Kyiv, Ukraine
e-mail: 1175069@stud.nau.edu.ua
ORCID: 0000-0002-6050-6500

COMPETITIVE DEPRECIATION. A GLOBAL OBSTACLE TO MONETARY REGULATORY TASKS' CONSENSUS

Анотація. На сучасному етапі розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин можливі суперечки щодо завдань валютного регулювання міжнародної економічної діяльності. Такі цілі діяльності національних валютно-регуляторних органів, як сприяння міжнародній конкурентоспроможності національних виробників, можуть суперечити цілям міжнародних валютно-регуляторних організацій. Однією із таких суперечностей можна вважати конкурентну девальвацію, поняття якої визначено, зокрема Статтями Угоди Міжнародного Валютного Фонду. Проблему конкурентної девальвації, як теоретичного явища, вивчали такі зарубіжні